

UKRATKO O INTELEKTUALNOM VLASNIŠTVU U REPUBLICI HRVATSKOJ

U Republici Hrvatskoj moguće je ostvariti zaštitu sljedećim oblicima intelektualnog vlasništva: patentom, žigom, industrijskim dizajnom, zemljopisnom oznakom podrijetla, planovima rasporeda integriranih krugova, te autorskim pravom i srodnim pravima. Institucija nadležna za spomenute oblike intelektualnog vlasništva u Republici Hrvatskoj jest Državni zavod za intelektualno vlasništvo.

PATENT

Patentom se štite izumi koji predstavljaju nova rješenja iz područja tehnike ili tehnologije. Uvjet zaštite patentom jest da je izum nov, da ima inventivnu razinu te da je industrijski primjenjiv.

U Republici Hrvatskoj moguće je ostvariti zaštitu patentom na dva načina – patentom i konsenzualnim patentom. Odabirom postupka zaštite koji uključuje postupak tzv. potpunog ispitivanja ostvaruje se zaštita patentom koji vrijedi u pravilu 20 godina. Odabirom zaštite izuma bez postupka potpunog ispitivanja ostvaruje se zaštita konsenzualnim patentom koji vrijedi maksimalno 10 godina. Postupak zaštite konsenzualnim patentom predviđa rok od 6 mjeseci, nakon objave zahtjeva za priznanje konsenzualnog patenta, u kojem svaka pravna ili fizička osoba može podnijeti prigovor protiv priznanja konsenzualnog patenta, kao i mogućnost da se zatraži potpuno ispitivanje prijave u bilo kojem trenutku tijekom trajanja zaštite konsenzualnim patentom.

Iz patentne zaštite u Republici Hrvatskoj izuzeti su: a) izumi životinjskih pasmina i biljnih vrsta i bitno bioloških postupaka za dobivanje biljaka i životinja, osim izuma mikrobioloških postupaka i proizvoda dobivenih tim postupcima, b) ljudsko tijelo, razni stupnjevi njegovog oblikovanja i razvoja ili jednostavno otkriće jednog od njegovih elemenata, uključujući odsječak ili djelomični odsječak gena, c) izumi koji se odnose na dijagnostičke ili kirurške postupke ili postupke liječenja koji se primjenjuju neposredno na živom ljudskom ili životinjskom tijelu, jer se ne smatraju industrijski primjenjivima.

Republika Hrvatska potpisnica je Ugovora o suradnji na području patenata (PCT) putem kojeg je također moguće podnijeti međunarodnu patentnu prijavu u Hrvatskoj.

Zaštita patentom u Republici Hrvatskoj regulirana je Zakonom o patentu i Pravilnikom o patentu.

ŽIG

Žigom se štiti znak kojim se individualiziraju proizvodi i/ili usluge određenog poduzetnika u odnosu na proizvode odnosno usluge ostalih poduzetnika. Temeljni uvjet je da znak ima distinktivan (razlikovni) karakter u odnosu na proizvode i usluge za koje se traži zaštita ili je takav karakter stekao upotrebom.

U Hrvatskoj se žigom mogu štiti znakovi ako se mogu grafički prikazati što, pored riječi, brojki i crteža uključuje i trodimenzijske

oblike te oblike proizvoda ili njihova pakiranja. Žig se u Hrvatskoj stječe registracijom za razdoblje od 10 godina s tim da se registracija (zaštita) žiga može produžavati neograničeno za isto razdoblje.

Postupak zaštite žiga u Hrvatskoj započinje podnošenjem prijave Državnom zavodu za intelektualno vlasništvo sa znakom koji se ispituje po službenoj dužnosti u smislu udovoljavanja propisanim uvjetima. Ispitivanje eventualne povrede ranije stečenih prava provodi se samo povodom prigovora nositelja takvog prava podnesenog u roku od 3 mjeseca od dana objave prijave u glasilu Zavoda.

Zaštita žiga u Republici Hrvatskoj regulirana je Zakonom o žigu i Pravilnikom o žigu. Republika Hrvatska stranka je dva međunarodna ugovora koji čine Madridski sustav za međunarodnu registraciju žigova u kojem se jednom prijavom podnesenom Međunarodnom uredu WIPO-a putem ovog Zavoda, može ostvariti zaštita žiga u svim zemljama članicama Madridskog sustava pod određenim uvjetima na temelju prijave odnosno registracije žiga u Hrvatskoj.

INDUSTRIJSKI DIZAJN

Industrijskim dizajnom štiti se dizajn koji predstavlja vanjski izgled proizvoda u cijelosti ili njegova dijela sa plošnim ili prostornim obilježjima koja su vidljiva pri normalnoj upotrebi proizvoda od krajnjeg korisnika (koja isključuje održavanje, servisiranje ili popravak). Temeljni uvjeti zaštite industrijskog dizajna u Hrvatskoj su novost i individualni karakter.

Industrijski dizajn kao pravo intelektualnog vlasništva u Hrvatskoj se stječe registracijom za razdoblje od 5 godina s tim da se registracija (zaštita) industrijskog dizajna može produžavati za isto razdoblje najduže do 25 godina neprekidnog ukupnog trajanja zaštite.

Postupak zaštite industrijskog dizajna u Hrvatskoj započinje podnošenjem prijave Državnom zavodu za intelektualno vlasništvo koja može sadržavati više dizajnerskih rješenja ako se odnose na proizvode svrstane u jedan razred Međunarodne klasifikacije. Ako prijava udovoljava propisanim uvjetima koji se ispituju po službenoj dužnosti, industrijski dizajn se upisuje u registar i objavljuje u glasilu Zavoda (ako nije zatražena odgoda objave u trajanju od 12 mjeseci). Zavod će proglasiti industrijski dizajn ništavim ako utvrdi da nisu postojali zakonski uvjeti za njegovu registraciju.

Zaštita industrijskog dizajna u Republici Hrvatskoj regulirana je Zakonom o industrijskom dizajnu i Pravilnikom o industrijskom dizajnu. Republika Hrvatska je stranka međunarodnih ugovora koji čine Haški sustav za međunarodnu registraciju industrijskog dizajna u kojem se jednom prijavom izravno podnesenom Međunarodnom uredu WIPO-a može ostvariti zaštita industrijskog dizajna u nekim ili svim zemljama članicama Haškog sustava pod određenim uvjetima i neovisno o registraciji u Hrvatskoj.

OZNAKA ZEMLJOPISNOG PODRIJETLA I OZNAKA IZVORNOSTI

Oznakom koja upućuje na zemljopisno podrijetlo proizvoda ili usluga štiti se pretežito naziv područja ili određenog mjesta koji se rabi za označavanje proizvoda ili usluga koji potječu iz toga područja odnosno određenog mjesta kada se njihova određena svojstva mogu pripisati njihovu podrijetlu. Zaštita ovih prava intelektualnog vlasništva u Republici Hrvatskoj regulirana je Zakonom o oznakama zemljopisnog podrijetla i oznakama izvornosti proizvoda i usluga te odgovarajućim Pravilnikom za one proizvode ili usluge koji nisu obuhvaćeni posebnim propisima.

Oznaka zemljopisnog podrijetla je naziv ili druga oznaka regije, određenog mjesta ili, u posebnim slučajevima, zemlje koji se rabi za označavanje proizvoda ili usluga koji potječu iz te regije, mjesta ili zemlje te koji imaju određenu kakvoću, ugled ili drugo svojstvo što se pripisuje tom zemljopisnom podrijetlu i čija se proizvodnja i/ili obrada i/ili priprema odvija u određenom zemljopisnom području.

Oznaka izvornosti je naziv (koji ne mora biti službeni naziv) područja, određenog mjesta ili, u posebnim slučajevima, zemlje koji se rabi za označavanje proizvoda ili usluga koji potječu iz tog područja, određenog mjesta ili te zemlje i čija je kakvoća ili čija su svojstva bitno ili isključivo nastala pod utjecajem posebnih prirodnih i ljudskih čimbenika određene zemljopisne sredine i njezina se proizvodnja, prerada i priprema u cijelosti odvija u tom zemljopisnom području.

Zaštita oznakom zemljopisnog podrijetla odnosno oznake izvornosti stječe se upisom u registar sa neograničenim trajanjem, a pravo njihova korištenja stječe se upisom u odgovarajući registar za razdoblje od 10 godina i može se produžavati neograničeno za isto razdoblje.

Postupak zaštite ovih oznaka u Hrvatskoj započinje podnošenjem Državnom zavodu za intelektualno vlasništvo prijave koja se ispituje po službenoj dužnosti u smislu udovoljavanja propisanim uvjetima. Ispitivanje eventualne povrede ranije stečenih prava (trgovačkog imena ili žiga) provodi se samo povodom prigovora nositelja takvog prava podnesenog u roku od 3 mjeseca od dana objave prijave u glasilu Zavoda.

TOPOGRAFIJE POLUVODIČKIH PROIZVODA

Topografijom poluvodičkog proizvoda štiti se trodimenzionalni uzorak slojeva od kojih je poluvodički proizvod sastavljen. Topografija mora biti rezultat vlastitog intelektualnog napora njezina stvaratelja i ne smije biti uobičajena u industriji poluvodiča.

Postupak za registraciju topografije pokreće se prijavom koja sadrži zahtjev za registraciju topografije i ostale sastojke propisane Zakonom. Postupak za registraciju topografije provodi Državni zavod za intelektualno vlasništvo i ako prijava topografije sadrži sve propisane elemente, Zavod izdaje podnositelju prijave rješenje o registraciji

topografije, topografiju upisuje u registar topografija i podatke iz registra objavljuje u službenom glasilu.

Isključiva prava iz zaštićene topografije traju 10 godina, a nastaju ranijim od slijedećih datuma: datumom njezinog prvog komercijalnog iskorištavanja bilo gdje u svijetu ili datumom podnošenja prijave za registraciju topografije Zavodu.

Zaštita topografija poluvodičkih proizvoda regulirana je Zakonom o zaštiti topografija poluvodičkih proizvoda i pripadajućim Pravilnikom.

AUTORSKO PRAVO I SRODNA PRAVA

Autorskim pravom štite se autorska djela, a to su originalne intelektualne tvorevine iz književnog, znanstvenog i umjetničkog područja koje imaju individualni karakter (npr. pisana djela, govorna djela, računalni programi, glazbena djela, dramska djela, djela likovne umjetnosti, crteži, planovi, skice, tablice i drugo). Autorsko pravo traje za života autora ili koautora i još 70 godina nakon smrti autora, odnosno smrti koautora koji je najduže živio, ako se radi o zajednički stvorenom autorskom djelu.

Autorsko djelo zaštićeno je u Republici Hrvatskoj od trenutka njegovog nastanka pa stoga stjecanje autorskog prava ne podliježe bilo kakvom administrativnom postupku i niti je potrebna bilo kakva formalna registracija autorskog djela kao uvjet za autorskopravnu zaštitu. Pod jednakim uvjetima zaštitu uživaju i objavljena i neobjavljena autorska djela, kako domaćih tako i stranih državljana.

Autori svoja prava mogu ostvarivati individualno ili kolektivno putem udruga za kolektivno ostvarivanje prava koje imaju odobrenje Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo.

Srodnim pravima štite se prava umjetnika izvođača, prava proizvođača fonograma, prava proizvođača videograma, prava organizacija za radiodifuziju, prava nakladnika na njihovim izdanjima i prava proizvođača baze podataka. Srodna prava traju 50 godina računajući od prve izvedbe umjetnika izvođača, prvog fiksiranja fonograma, prvog fiksiranja videograma, prvog emitiranja, prvog zakonitog izdanja djela odnosno 15 godina od završetka izrade baze podataka.

Zaštita autorskog prava i srodnih prava regulirana je Zakonom o autorskom pravu i srodnim pravima i Pravilnikom o stručnim mjerilima za obavljanje djelatnosti ostvarivanja autorskog prava i srodnih prava.

Kontaktirajte
nas

INCENTIV

Informacijski centar za intelektualno vlasništvo
Ulica grada Vukovara 78, 10000 Zagreb, HR

Tel.: (01) 6109 825

Faks: (01) 6112 017

E-pošta: info@dziv.hr

Web: <http://www.dziv.hr>